

REFERENTIE No.:
5398

INFORMATIEKOPIE:

~~m~~
~~s~~
~~a~~
dgpz
pza
z
dbi, -/pl
gs

AFDELING VERBINDINGEN
1-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN
CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:
17 januari 1959

BESTEMD VOOR:

min. v. b.z.

[wv6761]

17 januari 1959

DATUM VAN AFZENDING:

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No:
Dossier:

AFKOMSTIG VAN: canberra

PARAAF/OPM:

zeer geheim

ik had (referte mijn codebericht 4) gisterenmiddag een uitvoerig, openhartig en vriendschappelijk gesprek met menzies in de geest van de opdracht vervat in uw codebericht 1, waarbij ik de gedachtengang volgde vervat in uw codebericht 8 aan washington waarvoor menzies volledig begrip toonde vooral gezien de wel zeer verstrekkende consequenties voor australie. hij ontvouwde echter het volgende beeld:

1. zonder de u.s.a. en ook u.k. kan australie g e e n

militaire verplichtingen op zich nemen aanzien de verdediging van nederlands nieuw guinea omdat dit een totale isolatie zou betekenen bij een conflict met indonesie. zelfs kan niet het gevaar worden geriskeerd dat iets zou uitlekken indien met ons geheime niet prejudicerende en voorbereidende militaire besprekingen zouden plaatsvinden. overigens zouden alle australische machtsmiddelen in de seato en anzus zijn gebonden zoals wij in de nato.

2. de militaire macht ligt alleen in washington.

menzies zal ook persoonlijk niets ongedaan laten de amerikanen en ook de engelsen te overtuigen van de noodzaak substantiele en duurzame zekerheid te verkrijgen. zijns inziens zouden de amerikanen en ook de engelsen vergeten dat in een geval van indonesische agressie in welke vorm ook waaruit een militair conflict voortvloeit, zij wapenleveranties aan de indonesiers toch m o e t e n stopzetten, welk vacuum dan onherroepelijk door het communistische blok zal worden gevuld en de indonesiers tot een satelliet maken waarmede in e e n slag wordt verloren wat thans wordt opgebouwd. een conflict zou dus moeten worden voorkomen. uitbreiding van het anzus-scherm over nederlands nieuw guinea acht menzies twijfelachtig. ik heb geantwoord dat wij met blote toezeggingen weinig gebaat zijn wanneer wij militair toch alleen zouden blijven staan zodat ik vreesde dat het moment kan komen waarop wij niet langer bereid zijn de val van het zwaard van damocles af te wachten en ons zelf geïsoleerd voor de levensbelangen van derden te blijven inzetten. op zijn vraag wat wij dan zouden doen, waar indonesie geen enkele

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No: 5398

Rubricering: zeer geheim

internationale oplossing aanvaardt, heb ik geantwoord dat het niet de eerste keer in de wereld zou zijn dat men nolens volens zou moeten ~~er~~ overwegen eens met de tegenstander te gaan praten vooral wanneer wij door vrienden in de steek worden gelaten. zo zou subandrio die eerstdaags naar australie is u i t g e n o d i g d misschien kunnen denken dat hem de gelegenheid wordt geboden bepaalde voorstellen te doen, waar indonesie toch een goede markt is en men er olie vindt. menzies haastte zich mij te verzekeren dat de uitnodiging aan subandrio contre coeur was en dat hij hem persoonlijk duidelijk zal maken dat de souvereiniteit van nederland over west-nieuw-guinea een uitgemaakte zaak is waarover niet onderhandeld kan worden. nu indonesie zelfs geen uitspraak van het internationaal gerechtshof wenst zijn de indonesische aanspraken blijkbaar alleen politiek hetgeen onaanvaardbaar is. desgevraagd heb ik geantwoord dat wij voor zover mij bekend nog steeds bereid zijn het dispuut aan het gerechtshof voor te leggen. menzies zal van subandrio de verzekering vragen dat geen agressie in welke vorm zal worden gepleegd tegen nederlands nieuw guinea. hij verzekerde mij dat nederland ten volle op de vasthoudendheid en betrouwbaarheid van australie kan rekenen en het zou geenszins in de bedoeling van australie liggen ons zo lang mogelijk aan het lijntje te houden. hij zou op grond van ons gesprek een memo opstellen voor external affairs waarvan ik afschrift zal ontvangen en u de inhoud zal seinen. de australische diplomatieke vertegenwoordigers in amerika en engeland zullen worden geïnstrueerd. na ontvangst van het resultaat van ons beider stappen zal menzies mij nader spreken en schriftelijk het australische standpunt terzake geven. het bovenstaande voert mij tot de conclusie dat wij alleen door reeel te dreigen dat wij de verantwoordelijkheid voor de bescherming van nederlands nieuw guinea niet langer alleen kunnen blijven dragen, misschien enige militaire dekking in de rug kunnen krijgen vooral onder de druk van australie. ik geloof echter dat wij inderdaad de consequenties onder ogen moeten zien conform uw gesprek met mcclure smith (referte uw codebericht 76 en refertemijn codebericht 107 van vorig jaar). immers zoals de zaken thans staan mogen wij bij een eventuele indonesische aanval op nederland: nieuw guinea g e e n militaire hulp van australie verwachten.

lovink 6

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afschriften van codeberichten mogen ~~verstuurd~~ door de afdeling. Verbindingen worden. ~~er~~

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwo- tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijn...)

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. 12

REFERENTIE No.:
5403

INFORMATIEKOPIE:

m
s
d
dgpz
pza
z
dbi, -/pl
gs

AFDELING VERBINDINGEN
3-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN
CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

17 januari 1959

BESTEMD VOOR:

min. v. b.z.

[no 6261]

17 januari 1959

DATUM VAN AFZENDING:

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No.:
Dossier:

AFKOMSTIG VAN: canberra

PARAAF/OPM:

zeer geheim

hieronder volgt de letterlijke tekst van het zeer geheime memorandum van menzies aan external affairs (referte slot van mijn 6).

"this afternoon i had a long and friendly talk with the netherlands ambassador about the problem of west new guinea. i took the opportunity saying that, while we had not as yet arrived at any final conclusion, we did feel there were very great difficulties about any arrangement with the netherlands which was made independently of the u.s.a. and the u.k.. i pointed out, and i think the ambassador agreed, that with active support of communist powers, indonesia might prove to be superior in arms to the netherlands and australia unless we were both assured of active military support from the u.s.a. and the u.k.. i pointed out under these circumstances neither his country nor ours would wish to be 'left out on kalim *'. i elaborated this by saying that for australia to assume a belligerent attitude towards an asian country, without definite support in military sense from western allies, would involve two things. the first would be that we would have a task so difficult that we might not be able to perform it. the second was that we would find ourselves in a state of hostility towards an asian country and conceivably towards other asian countries. under these circumstances, it was to the advantage of both of us to concentrate our attention upon the attitude of the u.s.a. and great britain. i said there were great difficulties about stafftalks, though i realised their importance, because it was not possible to keep such matter private. mr.lovink made it quite clear to me that he understood these difficulties but that he was deeply concerned about establishing proposition that both the netherlands and australia were deeply anxious to maintain the dutch rule and to deny the claim of sovereignty made by indonesia. two things emerged: the first was the legal problem of sovereignty. on this point i asked the ambassador whether it still was true that the netherlands wanted this, as a matter of law, determined by the international court. the ambassador said that the netherlands remained quite

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afschriften van codeberichten mogen door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden gezegd, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No: 5403

Rubricering: zeer geheim

clear in their willingness to have this legal problem determined by a proper legal tribunal. i said that this should be emphasised. the second question concerned admitted problem of u.s.. in that country the administration is not able to make military commitments beyond the authority of the congress. whether administration would think it proper to ask for such authority would naturally depend upon whether there was a belief in the state department that a military action by indonesia was either threatened or probable. i pointed out to mr.lovink that we in australia had always understood that the u.s.-policy was to keep indonesia out of communist orbit. for this reason, as i pointed out, the u.s. avoided making commitments which might tend to make indonesia regard the u.s. as a potential enemy. but i said the crucial fact in this matter is that if indonesia decides to attack west new guinea either by full blooded military invasion or by dropping of parachutetroops or by provoking of some relatively limited legal incident, then at once in judgment of sensible people in indonesia, would make herself agressor by arms. should such an event occur, then i thought both u.s. and u.k. would be bound to cutt off supplies, since neither country could tolerate the idea of assisting such a procedure. under these circumstances indonesia would become entirely dependent upon communist help in terms of both material and technique. should indonesia find herself in this position, she would at once, de facto, become communist satelllite: and should this happen the american policy in particular would have been frustrated. i pointed out to the ambassador that under these circumstances we should both promote with the two great western powers an understanding of this basic fact . if this led to the u.s.a. in particular making it clear to indonesia that no military enforcement of a territorial claim would be tolerated, then much good might come of it. i think that the ambassador clearly understood that for australia to accept definite military obligations which were not shared by great britain or the u.s.a. would have serious effects on the whole of our strategy in respect of south east asia. in particular, i pointed out that when a country like my own was doing its military planning on footing of concerted action with other s.e.a.t.o.-powers, it would involve the most tremendous rearrangement to develop new military organisation on entirely different grounds; just indeed as it would be difficult for the netherlands, as partners in the n.a.t.o.-powers, to begin to reorganise its own military capacity on the basis of individual action. in the result, i pointed out to the ambassador that we were making no final judgment; that we thought that both his country and ours should know more about current discussions between the netherlands, the u.s.a. and the u.k. before we came to conclusions. i told him that when these other discussions

-3-

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-3-

Ref. No: 5403

Rubricering: zeer geheim

had been brought to finality, the Australian government would reach its own conclusions and would put them in writing so that no ambiguity should arise. In the meantime, I told him that this note of mine would be made available to him so that he might inform his own government of the nature of our discussions. I realised of course and told him that he might want to put more emphasis on some matter and he would in no sense be bound by this memorandum. But at the same time, I told him that this note would be quite objective and that that was the reason why I would make it available to him. I think I should add that from first to last the ambassador and I found ourselves on a great deal of common ground. We both deny any legal right on part of Indonesia to sovereignty of West New Guinea. We both believe that practical problem is how to prevent West New Guinea from falling into the hands of Indonesia except by due process of law. Our talk was therefore conducted on footing of complete mutual understanding and I need hardly add of genuine friendship.'

Lovink 7

* aantekening avb: wegens verminking kan voor de juistheid van dit woord niet worden ingestaan.

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afschriften van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden verj.

op een coeser. mag tegegr. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtl.